

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

รหัสวิชา 0107242 ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ในประวัติศาสตร์นิพนธ์
(Nation, Religion and Monarchy in Historiography)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประวัติศาสตร์
สาขาวิชาสังคมศาสตร์
หลักสูตรใหม่/หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107242 ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในประวัติศาสตร์นิพนธ์

3(2-2-5)

Nation, Religion and Monarchy in Historiography

บูรพวิชา : -

ควบคู่ : -

นิยาม ความหมาย แนวคิดและบทบาทของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยตามหลักระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างสำนึกพลเมืองไทย

Definitions, meanings, concepts, and roles of nation, religion, and monarchy in Thai historiography through historical methodology to construct Thai citizen consciousness

2. ประเภทของรายวิชา

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิเชษฐ กาญจนดิฐ

อาจารย์ผู้สอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิเชษฐ กาญจนดิฐ

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

ปีการศึกษา 2567 ภาคการศึกษาปลาย กลุ่ม S101 (นิสิตวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปี 2)

5. เวลา/สถานที่เรียน

วันพุธ เวลา 13.00 -17.10 ห้อง 17407

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

27 ตุลาคม 2566

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจนิยาม ความหมาย แนวคิดและบทบาทของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยตามหลักระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจนิยาม ความหมาย แนวคิดและบทบาทของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ที่ปรากฏในประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยตามหลักระเบียบวิธีทางประวัติศาสตร์

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
45 ชั่วโมง/ภาคเรียน	-	90 ชั่วโมง/ภาคเรียน

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

3 ชั่วโมง/สัปดาห์ (ทุกวันพุธ เวลา 13.00 – 16.00 น. ณ ห้อง 13527)

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	-แนะนำรายวิชา และวิธีการ ดำเนินการสอน พร้อมทั้งข้อตกลง ต่าง ๆ ในการเรียน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน เพื่อวัด ความพร้อมของนิสิต	2	2	กิจกรรมการเรียนการ สอน -แนะนำรายวิชา/ การประเมินผล สื่อที่ใช้ -มคอ.3	ผศ.อภิเชษฐ กาญจนดิฐ
2-5	ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทยยุค จารีต (เน้นการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อฝึกกระบวนการคิด/ สร้างความรู้/เสนอความรู้ของนิสิต) (แบบทดสอบย่อย)	8	8	กิจกรรมการเรียน -บรรยาย/อภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน - ฝึกฝนการศึกษาค้นคว้า ทางวิชาการและการ นำเสนอของนิสิต สื่อที่ใช้ -powerpoint / - เอกสารทางวิชาการ -ผลงานนิสิต	ผศ.อภิเชษฐ กาญจนดิฐ
6-9	ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทยยุค สมัยใหม่ (เน้นการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อฝึกกระบวนการคิด/ สร้างความรู้/เสนอความรู้ของนิสิต) (แบบทดสอบย่อย)	8	8	กิจกรรมการเรียน - บรรยาย/อภิปราย - ฝึกฝนการศึกษาค้นคว้า ทางวิชาการและการ นำเสนอของนิสิต สื่อที่ใช้ -powerpoint - เอกสารทางวิชาการ -ผลงานนิสิต	ผศ.อภิเชษฐ กาญจนดิฐ
10-13	ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทยร่วม สมัย	8	8	กิจกรรมการเรียน -บรรยาย/อภิปราย	ผศ.อภิเชษฐ กาญจนดิฐ

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียน การ สอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	(เน้นการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อฝึกกระบวนการคิด/สร้างความรู้/เสนอความรู้ของนิสิต) (แบบทดสอบย่อย)			- ฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการและการนำเสนอของนิสิต สื่อที่ใช้ -powerpoint - เอกสารทางวิชาการ -ผลงานนิสิต	
14-15	สรุปองค์ความรู้ อภิปรายประเด็นสำคัญเกี่ยวกับนิยาม ความหมาย แนวคิดและบทบาทของชาติ ศาสนา และ พระ ม ห า ก ษ ัต ริ ย ์ ใน ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย รวมทั้งนำเสนอการศึกษาค้นคว้า	4	4	กิจกรรมการเรียน - อภิปรายในชั้นเรียน - เอกสารทางวิชาการ - ฝึกฝนการศึกษาค้นคว้าทางวิ ษ า การ และการนำเสนอของนิสิต	ผศ.อภิเชษฐ์ กาญจนดิฐ
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		30	30		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- 8. เปิดเผยแพร่แผนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- 9. ส่งระดับชั้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- 11. อื่น ๆ ระบุ .....

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ยุคจารีต	แบบทดสอบย่อย	5	10
2	ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทยยุคสมัยใหม่	แบบทดสอบย่อย	9	10
3	ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทยร่วมสมัย	แบบทดสอบย่อย	13	20
4	รายงานรายบุคคลประจำภาคการศึกษาใน ประเด็นเกี่ยวประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่า ด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทย	การอ้างอิงข้อมูลที่ ถูกต้อง และการ วิเคราะห์ที่เหมาะสม ตามหลักวิชาการด้าน ประวัติศาสตร์	15	20
5	รายงานรายกลุ่มประจำภาคการศึกษาใน ประเด็นเกี่ยวประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทยว่า ด้วยชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทย	การอ้างอิงข้อมูลที่ ถูกต้อง และการ วิเคราะห์ที่เหมาะสม ตามหลักวิชาการด้าน ประวัติศาสตร์	15	20
6	ประมวลความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ นิพนธ์ไทยว่าด้วยชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์ไทย	สอบปลายภาค	16-17	20
คะแนนรวม				100

วิธีการตัดเกรด อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)

อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

จิตร ภูมิศักดิ์. (2550). **โฉมหน้าศักดินาไทย**. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2560). **จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี พิมพ์พร้อมฉบับเพิ่มเติม (พ.ศ. 2310-2381) และ พระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (เฉพาะตอน พ.ศ. 2310-2363)/ กรมหลวงนรินทรเทวี. (พิมพ์ครั้งที่ 7).** กรุงเทพฯ : สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.

ชัยวิช ตูลาธน, บรรณาธิการ. (2557). **พระพรหมช่วยอำนวยให้ขึ้นฉำ: เศรษฐกิจการเมืองว่าด้วยทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หลัง 2475**. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.

ไชยยนต์ รัชชกุล. (2560). **อาณานิคมสมบูรณาญาสิทธิราชย์**. แปลโดย พงษ์เลิศ พงษ์วานานต์. กรุงเทพฯ: อ่าน.

ฐนพงศ์ ลือขจรชัย และ พิพัฒน์ พสุธารชาติ, บรรณาธิการ. (2564). **เมื่อใดจึงเป็นชาติไทย**. กรุงเทพฯ: Illumination Editions.

ตำราฐานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2550). **พระประวัติสมเด็จพระนเรศวรมหาราช**. กรุงเทพฯ: มติชน.

เดช บุณาค. (2532). **การปกครองระบบเทศาภิบาลของสยาม พ.ศ.2435-2458**. แปลโดยภรณ์ กาญจนษ์ ฐิติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทวีศักดิ์ เผือกสม. (2566). **พุทธศาสนาแบบเป็นวิทยาศาสตร์ในสังคมไทย**. พิษณุโลก : มูลนิธิเพื่อการวิจัยสังคมเอเชีย วอช.

ธงชัย วินิจจะกุล. (2555). **กำเนิดสยามจากแผนที่: ประวัติศาสตร์ภูมิกายของชาติ**. แปลโดย พวงทอง ภวัครพันธุ์, ไอลา อรุณวงศ์, พงษ์เลิศ พงษ์วานานต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อ่านและโครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ธงชัย วินิจจะกุล. (2559). **โฉมหน้าราชาชาตินิยมว่าด้วยประวัติศาสตร์ไทย**. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2553). **การปฏิวัติสยาม พ.ศ. 2475**. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2538). **ชาติไทย, เมืองไทย, แบบเรียนและอนุสาวรีย์: ว่าด้วยวัฒนธรรม, รัฐและรูปการจิตสำนึก**. กรุงเทพฯ: มติชน.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2543). **ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ในพระราชพงศาวดารอยุธยา**. กรุงเทพฯ: มติชน.

ปรีดี หงษ์สตัน. (2562). **สยามมหารกรรม การเมืองวัฒนธรรมกับการช่วงชิงความเป็นสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: มติชน.

วรพร ภู่งศ์พันธ์. (2564). **สถาบันกษัตริย์ในกฎหมายเทียรบาล**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.

วินัย พงศ์ศรีเพียรและวีรวัลย์ งามสันติกุล, บรรณาธิการ. (2549). **พระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์กับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. (2001). **ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง: รวมบทความเกี่ยวกับกรณี 14 ตุลา และ 6 ตุลา**. กรุงเทพฯ: 6 ตุลารำลึก.

สายชล สัตยานุรักษ์. (2546). **พุทธศาสนากับแนวคิดทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (พ.ศ. 2325-2352)**. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุนทร ชุตินทรานนท์. (2552). **ชาตินิยมในแบบเรียนไทย**. กรุงเทพฯ: มติชน.

อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2538). **การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ ของชนชั้นผู้นำไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4 - พ.ศ. 2475**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาสา คำภา. (2564). **กว่าจะครองอำนาจนำ: การคลี่คลายขยายตัวของเครือข่ายในหลวงภายใต้ปฏิสัมพันธ์ของชนชั้นนำไทย**. นนทบุรี: ฟ้ายเดียวกัณ.

แอนเดอร์สัน, เบเนดิกต์. (2558). “บ้านเมืองของเราลงแดง: แง่มุมทางสังคมและวัฒนธรรมของรัฐประหาร 6 ตุลาคม.” ใน **ศิษย์รัฐไทย ย้อนสภาวะไทยศึกษา**. นนทบุรี: ฟ้ายเดียวกัณ.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

กุลลดา เกษบุญชู มีดี. (2562). **ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ วิวัฒนาการรัฐไทย**. แปลโดย อาทิตย์เจียมรัตตัญญู. นนทบุรี: ฟ้ายเดียวกัณ.

ขจร สุขพานิช. (2506). **ออกญาวิไชยเณทร์และการต่างประเทศในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์**. กรุงเทพฯ: ก้าวหน้า.

ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว.. (2533). **กฤษฎาภินิหารอันบดบังมิได้**. กรุงเทพฯ: สยามรัฐ.

โจรี, แพทริค. (2563). **ทฤษฎีษัตรีย์โพธิสัตว์: เวสสันดรชาดกในประวัติศาสตร์ไทย**. บรรณาธิการโดย ปาสุกา ศิริพฤกษ์. แปลโดย ทิตฐิตา ชัมเจริญ. กรุงเทพฯ: อิลลูมินเชนส์ เอดิชันส์.

ฉลอง สุนทราวาณิชย์. “วิวัฒนาการการเขียนประวัติศาสตร์ไทย จากเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ถึง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ: ศึกษาเปรียบเทียบพระราชพงศาวดาร กรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2,” **วารสารศิลปากร**, 16 เล่มที่ 4 (2515): 68-82.

ชนาวุธ บริรักษ์. (2562). **ความทรงจำใต้อำนาจ: รัฐ ราชวงศ์ พลเมืองและการเมืองบนหน้าปฏิทิน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2543). **2475: การปฏิวัติสยาม**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2562). **ประวัติการเมืองไทยสยาม พ.ศ.2475-2500**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

- ชาญวิทย์ เกษตรศิริและอรอนงค์ ทิพย์พิมล, บรรณาธิการ. (2547). **รัชกาลที่ 5 สยามกับอุษาคเนย์และชมพูทวีป**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ชาติรี ประภิตนทการ. (2549). “พระพุทธรูปชินราชในประวัติศาสตร์การสร้างความเป็นไทย,” **เมืองโบราณ** 32, ฉ.3 (กรกฎาคม-กันยายน): 64-86.
- ชาติรี ประภิตนทการ. (2563). **ศิลปะ-สถาปัตยกรรมคณะราษฎร สัญลักษณ์ทางการเมืองในเชิงอุดมการณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ชาติรี ประภิตนทการ. .คติพระอินทร์สมัยรัชกาลที่ 1 : อุดมการณ์รัฐ พุทธศาสนา และสถาปัตยกรรม,” **ศิลปวัฒนธรรม** 30, ฉ.6 (เมษายน 2552): 78-100.
- ฐานพงศ์ ลือขจรชัย. (2564). **ปลดแอกชาติ จากศักดินา-(ราชา) ชาตินิยม**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ณัฐพงศ์ ดวงแก้ว. (2562). **ครูปาติใหม่: แต่งองค์ทรงเครื่องพุทธศรัทธาหลังกิ่งพุทธกาล**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2504). **พระราชประวัติรัชกาลที่ 5 ก่อนเสวยราชย์, พระบวรราชประวัติ, พระประวัติกรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ, พระประวัติตรัสเล่า**. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2504). **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5**. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2545). **ตำนานพระพุทธเจดีย์**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2545). **ตำนานพระพุทธรูปสำคัญ**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ทวีศักดิ์ เผือกสม. (2561). **หยดเลือด จารึก และแท่นพิมพ์: ว่าด้วยความรู้ /ความจริงของชนชั้นนำสยาม พ.ศ. 2325-2411**. กรุงเทพฯ: Illuminations Editions.
- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2561). **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ**. แปลโดย พรรณี ฉัตรพลรักษ์, ม.ร.ว. ประกายทอง สิริสุข และธีรศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- เทพ บุญตานนท์. (2565). **ทหารของพระราชากับการสร้างสำนักแห่งศรัทธาและภักดี**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2562). **ประชาธิปไตยที่มีกษัตริย์อยู่เหนือการเมือง: ว่าด้วยประวัติศาสตร์การเมืองไทยสมัยใหม่**. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.
- ธนาพล ลิมอภิชิต และ สุวิมล รุ่งเจริญ, บรรณาธิการ. (2558). **เจ้าพ่อ ประวัติศาสตร์ จอมขมังเวทย์ : รวมบทความเพื่อเป็นเกียรติในโอกาสครบรอบ 60 ปี ฉลอง สุนทรวาทนิษฐ์**. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). **สถานภาพของความรู้ทางประวัติศาสตร์เรื่องรัฐและรัฐบาลไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2549). **พระเจ้าทรงปกเกล้าฯ ประชาธิปไตย 60 ปี สิริราชสมบัติกับการเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นาฏวิภา ชลิตานนท์. (2524). **ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์, บรรณาธิการ. (2548). **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 2 ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ ฉบับตัวเขียน**. นฤมล ธีรวัฒน์, ผู้ชำระต้นฉบับ. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2537). **การเมืองไทยสมัยพระนารายณ์**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2542). **การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2549). **ประวัติศาสตร์แห่งชาติ"ซ่อม"ฉบับเก่า"สร้าง"ฉบับใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. "ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไทย," **ศิลปวัฒนธรรม** 15, ฉ.3 (มกราคม): 110-114
- เบเคอร์, คริสและผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2557). **ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย**. พิมพ์ครั้งที่สอง, ปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: มติชน, 2557.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2548). **และแล้วความเคลื่อนไหวก็ปรากฏ: การเมืองวัฒนธรรมของนักศึกษาและปัญญาชนก่อน 14 ตุลา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีดี พนมยงค์. (2543). **บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการดำเนินงานฉลอง 100 ปี ชาตกาล นายปรีดี พนมยงค์.
- ปรัชญากรณ์ ละครพล. (2564). **กองทัพคณะราษฎร**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ปียวัฒน์ สีแดงสุก. (2566). **นเรศวรนิพนธ์: การเมือง อนุสาวรีย์ และประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- เปลื้องจิ, เมาริตซ์โฮ. (2566). **เจ้าชีวิต เจ้าสรรพลึง: การก่อร่างภาพลักษณ์สมัยใหม่ของสถาบันกษัตริย์สยาม, แปลโดยวิศา กิตติคุณเสรี**. นนทบุรี: ฟ้ายเดียวกัน.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคริส เบเคอร์. (2546). **เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม, 2546.
- พลับพลึง มูลศิลป์. (2519). **ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับฝรั่งเศสสมัยอยุธยาในรัชกาล สมเด็จพระนารายณ์ถึงรัชกาลสมเด็จพระเพทราชา (พ.ศ. 2199-2246)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญญพันธ์ พจนานวณย์. (2558). **กำเนิด "ประเทศไทย" ภายใต้เผด็จการ**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ไมเคิล เจ. มอนเตซาโน, แพทริค โจรี, บรรณาธิการ. (2560). **ไทยใต้-มลายูเหนือ. ปฏิสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์บนคาบสมุทรแห่งความหลากหลาย**. นครศรีธรรมราช: หลักสูตรอาเซียนศึกษา สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- ลูส, ทามารา. (2566). **ปฤษฎางค์ กระตุกสันหลังแคว้นคอค: ชีวิตและการลี้ภัยในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชของพระองค์เจ้าปฤษฎางค์, แปลโดยไอลา อรุณวงศ์**. นนทบุรี: อ่าน
- รวี สิริอิสสระนันท์, บรรณาธิการ. (2543). **พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) และพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐ, คำให้การชาวกรุงเก่า, คำให้การขุนหลวงหาวัด**. นนทบุรี: ศรีปัญญา.

- รอง ศยามานนท์. (2530). **ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ราม วชิราวุธ. (2559). **ประวัติต้นรัชกาลที่ 6**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร, บรรณาธิการ. (2552). **100 เอกสารสำคัญ: สรรพสาระประวัติศาสตร์ไทย ลำดับที่ 1**. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2548). **กฎมณเฑียรบาล ฉบับเฉลิมพระเกียรติ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2564). **ความสัมพันธ์ไทย-จีน จากเอกสารสมัยราชวงศ์หยวน หมิง ชิง**. กรุงเทพฯ: สำนักวรรณกรรมและการประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.
- วินัย พงศ์ศรีเพียรและตรงใจ หุตางกูร, บรรณาธิการ. (2561). **ธนบุรีในมิติประวัติศาสตร์ : การเมือง การศาสนา การต่างประเทศ โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- วิราวรรณ นฤปิติ. (2560). **การเมืองเรื่องพระพุทธรูป**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วิไลเลขา ถาวรธนสาร. **ชนชั้นนำไทยกับการรับวัฒนธรรมตะวันตก**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2545.
- วิศรุต บวงสรวง. “พระพุทธรูปสี่หิรัญราชกาลที่ 1 กับการเมืองไทยสมัยคณะราษฎร ทศวรรษ 2470 - 2490” **ศิลปวัฒนธรรม**, 41 ฉ. 2 (ธันวาคม 2562): 66 - 83.
- วิศรุต บวงสรวง. “สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เพิ่งสร้างในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2453 - 2468” **วารสารประวัติศาสตร์ ธรรมศาสตร์** 8, ฉ.1 (มกราคม - มิถุนายน 2564): 20-47.
- วุฒิชัย มูลศิลป์ ศิริพร ดาบเพชรและอนงคณา มานีพิสิฐกุล. (2547). **พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. "มหาชนนิกรสโมสรสมมุติ" : พระราชประเพณีการสืบราชสมบัติสมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๔๒๙. **วารสารราชบัณฑิตยสถาน** 39, ฉ. 1 (มกราคม- มีนาคม 2557): 40-74.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. (2548). **วิกฤติการณ์ ร.ศ. 112 ป้อมพระจุลจอมเกล้ากับการรักษาเอกราชของชาติ**. (กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น).
- ศรัญญู เทพสงเคราะห์. **ราษฎรธิปไตย: การเมือง อำนาจ และความทรงจำของ (คณะ) ราษฎร** (กรุงเทพฯ: มติชน, 2562).
- ศราววุฒิ วิสาพรหม. **ราษฎรสามัญหลังวันปฏิวัติ 2475**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2559.
- สายชล สัตยานุรักษ์. (2545). **ความเปลี่ยนแปลงในการสร้าง "ชาติไทย" และ "ความเป็นไทย" โดยหลวงวิจิตรวาทการ**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สายชล สัตยานุรักษ์. (2550). **คึกฤทธิ์กับประดิษฐ์กรรม "ความเป็นไทย"**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- สายชล สัตยานุรักษ์. (2550). **คึกฤทธิ์กับประดิษฐ์กรรมความเป็นไทย เล่ม 2 ยุคจอมพลสฤษดิ์ ถึงทศวรรษ 2530**. กรุงเทพฯ: ศิลปวัฒนธรรม.

สายชล สัตยานุรักษ์. “อุดมการณ์ชาตินิยมกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชนชั้นกลางไทย.” **มนุษยศาสตร์สาร (มช.)** 15, ฉ.2 (ก.ค.-ธ.ค. 2557): 35-73.

สุธาศัย ยิ้มประเสริฐ. (2553). **แผนชิงชาติไทย: ว่าด้วยรัฐและการต่อต้านรัฐสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ครั้งที่สอง (พ.ศ.2491-2500)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ทีเพรส.

สุนทร ชุตินทรานนท์. (2554). **พม่ารบไทย: ว่าด้วยการสงครามระหว่างไทยกับพม่า**. กรุงเทพฯ: มติชน.

อาวุธ ชีระเอก. (2560). **ภาษาเจ้า ภาษานาย การเมืองเบื้องหลังการศึกษาภาษาอังกฤษ สมัยรัชกาลที่ 5**. กรุงเทพฯ: มติชน.